

ikke videre udtale mig, jeg skal efterkomme den høitærede Formands Opfordring — jeg er nødt dertil — til ikke at svare det ærede Medlem for Maribo (Lund) paa hans Henvendelse til mig om min Hømmesterering. Dog skal jeg udtale dette, at det at hømmestere er langt fra min Mening; jeg vil kun sige i Almindelighed: Det er mit Ønske, at Præsterne baade ved deres Forkyndelse af Ordet og ved deres Liv maa naae dertil, at de, der høre Ordets Forkyndelse maa faae det Indtryk, at det er Alvor, og at de, der tale, selv tro derpaa.

S. Solm: I det Hele taget kan jeg slutte mig til, hvad der blev udtalt af det ærede Medlem, som først havde Ordet; men jeg vil knytte et Par Bemærkninger til nogle Udtalelser, der ere fremkomne fra ærede Medlemmer, der havde Ordet efter mig forleden Dag, og til et Par Ytringer, som ere saaldne i Dag. Den Taler, som først havde Ordet efter mig, var det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti). Skjøndt jeg i visse Ting maa være enig med ham, forekommer det mig dog, at han gik altfor vidt i sine Betragtninger. Hans første Forslag var, at man skulde slaa en Streg over Præstepengene, og blev der ikke gjort Andet, var det ganske vist en temmelig ubetydelig Forandring, der vilde ske. Præstepengene ere en Forbetydelighed, navnlig i Kjøbstæderne. Der er 35 Kjøbstæder, hvor der slet ikke betales Præstepenge, og Alt i Alt bliver det ikke Meget. selv om man lægger baade Kjøbenhavns og Kjøbstædernes Præstepenge sammen. I Kjøbenhavn udgjøre de 15 pCt. af den samlede Indtægt til Præsterne, og i Kjøbstæderne endog kun 2 pCt., paa Grund af de mange Kjøbstæder, hvor der slet ikke svares Præstepenge. Det er Offer og Accidentser, der ere Hovedsagen paa disse Steder. I Kjøbenhavn er Offer og Accidentser 58 pCt. af Indtægten til Præsterne, medens de i Kjøbstæderne ere 32 pCt. og paa Landet 12 pCt. Skulde man altsaa gaa ind paa at stryge Præstepengene og samtidig opheve Offer og Accidentser, vilde det være en stor Begunstigelse for Kjøbenhavn og Kjøbstæderne at komme til at faae deres Udgifter til de kirkelige Formaal udrebede af den fælles Statskasse. Derfor foreslaar det ærede Medlem ogsaa, at man ikke skulde blive staaende ved at stryge Præstepengene og Offer og Accidentser, men at man tillige skulde stryge hele Præstetienden. Sigt kan, som vi have set, lade sig gjøre i meget stærkt bevægede Tidsløkke. Den 4de August 1789 kan man føre det igjennem, navnlig naar Forslaget kommer fra dem, som selv ere Tiendetagere, og som altsaa selv ere interesserede i, at Tienden bliver beholdt; men jeg tror, at det vanskelig kan lade sig gjennemføre under rolige Forhold, naar Landets forskjellige Klasser se stærkt paa deres egne Interesser. Dertil kommer, at jeg heller ikke kan se, det vil være fuldkommen retfærdigt at

gjøre det. Ganste vist vil det ikke være at forcere Tiendeyderne alle de Penge, hvorom der er Tale; thi vi maa erindre, at, selv om man eftergiver dem Præstetienden med eet Slag, ville Landets Tiendeydere i Fremtiden gjennem de almindelige Statter komme til at bære en stor Del af, hvad de nu betale i Form af Tiende. Smidleritid vil Forskjellen dog blive saa stor, at det i mine Øine vil være uretfærdigt at gjøre dette Skridt. Det vil være til for stor Begunstigelse for Præstetiendeyderne og maaste tillige en Forurettelse af Smaaafolk, der ikke svare Tiende, men som derimod svare en meget væsentlig Del af Statterne til Staten. Derimod vil en lempelig Tiendeafsløsning som den, jeg ogsaa iforgaars tog Ordet for, vistnok være retfærdig til alle Sider, naar vi skulle til at sætte Præsterne paa fast Løn hele Landet over. Det vilde, som jeg dengang tillod mig at udvikle, og som ogsaa idag er blevet erkjendt for Gr. af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winter), hjælpe til at udjævne den Ulighed, der er mellem Kjøbenhavn og Kjøbstæderne paa den ene Side og Landet paa den anden Side. Det vilde ogsaa kunne hjælpe til at udjævne den Ulighed, der er mellem Sædegaardseierne, der faktisk ere fritagne for at svare Penge til kirkelige Formaal, og Landets Tiendeydere, og det vilde ikke, saavidt jeg kan se, blive uretfærdigt mod Smaaafolk, naar man samtidig gif til, hvad ogsaa Forslaget gaar ud paa, at afflasse tvungent Offer og Accidentser, saa at Byrderne til de kirkelige Formaal paa den Maade vilde blive nogenlunde ligelig fordelte. Til den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Berg) maa jeg bemærke, at jeg lige saa lidt som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) har udtalt, at jeg var imod det foreliggende Forslag. Jeg har ikke gjort Andet end at antyde nogle Forandringer, som jeg kunde ønske foretagne deri, og fremsætte nogle Spørgsmaal, som jeg kunde ønske medoptagne under Drøftelsen af Sagen; og det undrer mig i høieste Grad, at det ærede Medlem kunde tage os dette saa ilde op, især da det ærede Medlem selv sagde, da han aabnede 1ste Behandling, at han ogsaa ønskede Ændringer foretagne og ønskede visse Spørgsmaal nærmere overveiede; som i Forslaget vare henstillede som Betylter paa Fremtiden, men som han gjerne saae afgjorte med det Samme, særlig Spørgsmaalet om Sædegaardseiernes Bidrag. Jeg kan ikke med min bedste Villie se, hvorfør vi andre Medlemmer af Thinget ikke ligesaa vel som den ærede Forslagsstiller kunne fremkomme med saadanne Antydninger og fremsætte vore Ønsker. (En Stemme: Der er Forskel paa Kong Salomon og Jørgen Hattemager!) Det er meget muligt, men i denne Henseende maa jeg dog holde paa, at vi ere ligestillede. Den ærede Forslagsstillers væsentligste Anke imod os var, at vi gif imod os selv og vor tidligere Stilling. Der er imidlertid